

Καρκίνος μαστού

Ποιες γυναίκες κινδυνεύουν περισσότερο;

Ο καρκίνος του μαστού είναι ο συχνότερος καρκίνος που προσβάλλει τις γυναίκες μετά από τον καρκίνο του δέρματος.

Ποιες είναι οι αιτίες που προκαλούν τον καρκίνο του μαστού;

Οι παράγοντες που προκαλούν τον καρκίνο αυτό δεν είναι γνωστοί με ακρίβεια. Οι επιδημιολογικές έρευνες έδειξαν ότι τα περισσότερα περιστατικά καρκίνου του μαστού, εκδηλώνονται σε γυναίκες άνω των 50 ετών. Η συχνότητα της ασθένειας αυξάνεται ακόμη περισσότερο σε γυναίκες άνω των 60 ετών. Ο καρκίνος μαστού είναι πολύ σπάνιος σε γυναίκες κάτω των 35 ετών. Επίσης οι έρευνες έδειξαν ότι οι λευκές γυναίκες παρουσιάζουν συχνότερα καρκίνο του μαστού παρά οι γυναίκες Ασιατικής ή Αφρικανικής προέλευσης. Εκτός από τους παράγοντες της ηλικίας και της φυλετικής προέλευσης, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που όταν υπάρχουν σε μια γυναίκα δείχνουν ότι έχει περισσότερο κίνδυνο για **την ασθένεια αυτή**.

Οι παράγοντες που συσχετίζονται με αυξημένο κίνδυνο για καρκίνο του μαστού στις γυναίκες είναι οι ακόλουθοι:

- Οικογενειακό ιστορικό: Εάν η μητέρα, η αδελφή ή η κόρη μιας γυναίκας, έχει παρουσιάσει καρκίνο μαστού, τότε και η ίδια έχει αυξημένο κίνδυνο για την ασθένεια. Εάν ακόμη τα περιστατικά που εκδηλώθηκαν στην μητέρα, αδελφή ή κόρη της γυναίκας, παρουσιάστηκαν σε νεαρή ηλικία, τότε ο κίνδυνος είναι ακόμη μεγαλύτερος.
- Προσωπικό ιστορικό: Οι γυναίκες που παρουσίασαν καρκίνο στο ένα στήθος, έχουν πιο ψηλό κίνδυνο να παρουσιάσουν καρκίνο και στον άλλο μαστό.
- Αλλαγές του μαστού: Γυναίκες στις οποίες έγινε ήδη η διάγνωση για ορισμένες ιστολογικές αλλαγές του μαστού, έχουν αυξημένο κίνδυνο για καρκίνο του μαστού. Τέτοιες αλλαγές είναι οι άτυπες υπερπλασίες του μαστού ή ακόμη το εντοπισμένο καρκίνωμα λοβού του μαστού.
- Γονίδια του καρκίνου του μαστού: Σε οικογένειες που υπάρχει οικογενειακό ιστορικό καρκίνου, μπορούν να γίνουν γενετικά τεστ για να φανεί εάν υπάρχουν στη συγκεκριμένη οικογένεια, παθολογικά γονίδια που προδιαθέτουν για καρκίνο του μαστού. Τα γονίδια BRCA1 και BRCA2 σχετίζονται με κληρονομικής μορφής καρκίνο του μαστού. Οι γυναίκες που έχουν οικογενειακό ιστορικό καρκίνου του μαστού και έχουν το παθολογικό γονίδιο BRCA1, διατρέχουν 85% ψηλότερο κίνδυνο να πάθουν καρκίνο μαστού κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Επίσης έχουν αυξημένο κίνδυνο και για καρκίνο της ωοθήκης. Οι γυναίκες που έχουν το παθολογικό γονίδιο BRCA2, έχουν λιγότερο κίνδυνο για την πάθηση.
- Οι ορμόνες, τα οιστρογόνα: Τα επιστημονικά δεδομένα δείχνουν ότι όσο αυξάνεται το χρονικό διάστημα κατά το οποίο μια γυναίκα υποβάλλεται στην επιρροή των γυναικείων ορμονών, τα οιστρογόνα, τόσο περισσότερο αυξάνονται και οι πιθανότητες να προσβληθεί από καρκίνο του μαστού. Τα οιστρογόνα αυτά μπορεί να είναι τα φυσιολογικά οιστρογόνα που παράγονται από τον οργανισμό της

γυναίκας ή αυτά που πιθανόν να δοθούν ως φαρμακευτική αγωγή. Οι γυναίκες που ο ορμονικός τους κύκλος με την περίοδό τους άρχισε νωρίς ή αυτές που άργησε η κλιμακτήριος και η εμμηνόπαυση, έχουν πιο ψηλό κίνδυνο από τις υπόλοιπες. Οι γυναίκες που λαμβάνουν ορμονική θεραπεία αντικατάστασης κατά την εμμηνόπαυση ή ακόμη αυτές που παίρνουν αντισυλληπτικό χάπι έχουν πιο ψηλό κίνδυνο από τις υπόλοιπες για καρκίνο μαστού.

- Τεκνοποίηση: Οι γυναίκες που άργησαν να κάνουν το πρώτο τους παιδί, μετά από την ηλικία των 30 ετών, παρουσιάζουν ψηλότερο κίνδυνο για καρκίνο μαστού σε σύγκριση με τις γυναίκες εκείνες που τεκνοποίησαν σε πιο μικρή ηλικία.
- Πυκνότητα του μαστού: Οι μαστοί που έχουν μεγάλο ποσοστό λοβών και αγωγών εμφανίζονται πυκνότεροι στη μαστογραφία. Ο καρκίνος του μαστού σχεδόν πάντοτε αναπτύσσεται στους λοβούς ή στους αγωγούς του μαστού και όχι στο λιπώδη ιστό του αδένου. Για τους λόγους αυτούς, οι μαστοί που είναι πλούσιοι σε λοβούς και αγωγούς, έχουν περισσότερη πιθανότητα να παρουσιάσουν καρκίνο. Επίσης οι ίδιοι μαστοί, επειδή είναι πυκνότεροι στη μαστογραφία, δυσκολεύουν τους γιατρούς στο να αναγνωρίσουν παθολογικές περιοχές.
- Η ραδιοθεραπεία: Οι γυναίκες που υποβλήθηκαν σε ραδιοθεραπεία πριν από την ηλικία των 30 ετών, ιδιαίτερα αυτές που υποβλήθηκαν σε ραδιοθεραπεία λόγω λεμφώματος τύπου Hodgkin's, έχουν πιο ψηλό κίνδυνο για καρκίνο του μαστού. Ο κίνδυνος μεγαλώνει εάν η ηλικία της γυναίκας κατά τη ραδιοθεραπεία ήταν μικρότερη.
- Το σωματικό βάρος: Η αύξηση του βάρους σώματος, ιδιαίτερα κατά την εμμηνόπαυση, συνοδεύεται και με περισσότερες πιθανότητες καρκίνου του μαστού. Η επιστημονική εξήγηση για το φαινόμενο αυτό είναι η παραγωγή οιστρογόνων που μπορεί να γίνεται από τους λιπώδεις ιστούς του σώματος.
- Περιβαλλοντικοί παράγοντες, το κάπνισμα και το αλκοόλ: Οι γυναίκες που καταναλώνουν περισσότερο από 3 αλκοολούχα ποτά κάθε μέρα, έχουν αυξημένο κίνδυνο για την ασθένεια. Το ίδιο ισχύει και για τις γυναίκες που καπνίζουν. Ορισμένα εντομοκτόνα όπως το DDT, βαφές μαλλιών, απορρυπαντικά και άλλες ουσίες μελετούνται αλλά μέχρι τώρα δεν υπάρχουν στοιχεία που να τεκμηριώνουν κάποιο συσχετισμό.

Πρέπει να τονίσουμε ότι οι περισσότερες γυναίκες που προσβάλλονται από καρκίνο του μαστού δεν έχουν κανένα από τους πιο πάνω επιβαρυντικούς παράγοντες. Επιπρόσθετα πρέπει να γίνει ξεκάθαρο ότι εάν μια γυναίκα έχει ένα από τους πιο πάνω παράγοντες, δεν σημαίνει υποχρεωτικά ότι θα πάθει καρκίνο του μαστού! Αυτό που σημαίνει ότι έχει περισσότερες πιθανότητες σε σύγκριση με άλλες γυναίκες που δεν έχουν ένα τέτοιο παράγοντα. Ο συχνότερος επιβαρυντικός παράγοντας που παρατηρείται είναι η αύξηση της ηλικίας που συνοδεύεται με αυξημένο κίνδυνο καρκίνου του μαστού.

Ένα θέμα που τίθεται συχνά προς συζήτηση, είναι το τι πρέπει να γίνεται σε γυναίκες για τις οποίες υπάρχει μεγάλος κίνδυνος για καρκίνο του μαστού. Για παράδειγμα σε γυναίκες με το παθολογικό ογκογονίδιο BRCA1 που έχουν και οικογενειακό ιστορικό καρκίνου τι πρέπει να γίνεται; Η τακτική κλινική εξέταση, τα ανιχνευτικά τεστ όπως η μαστογραφία και η αυτοεξέταση από τη γυναίκα, μπορούν σίγουρα να βοηθήσουν. Μεταξύ των άλλων μέτρων

που έχουν προταθεί στις γυναίκες με το ογκογονίδιο BRCA1 και οικογενειακό ιστορικό καρκίνου μαστού, είναι η χορήγηση προληπτικά ταμοξιφαίνης, η προληπτική αφαίρεση και των 2 μαστών και των 2 ωθηκών.